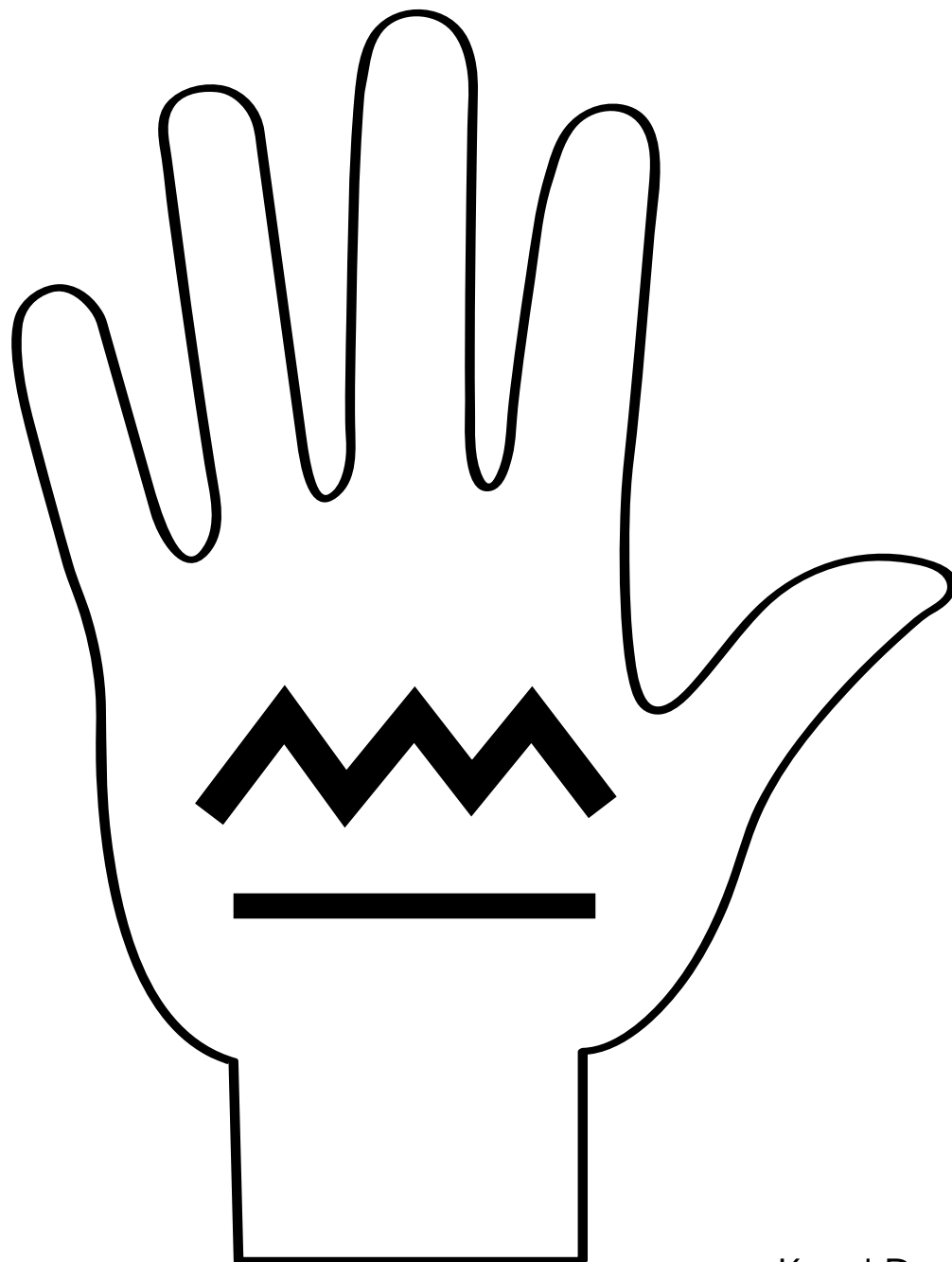

REM-REEKS

Koppelen van stemloze en
stemhebbende medeklinkers bij letters

Karel De Prins
Anneke Peeters

Plantyn

Werkwijzer

De opdracht bij elke oefening is bestemd voor de leerling én de begeleider. Het is belangrijk ze nauwkeurig te lezen en nauwgezet uit te voeren. Het al of niet slagen hangt er in grote mate mee samen.

De spiegel, rechts bovenaan, betekent dat het bij deze oefening is aangewezen om de spiegel te gebruiken.

Het handje, rechts boven, betekent dat je bij deze oefening het best met de hand aan de keel voelt (stemtrilling waarnemen).

Het al of niet trillen van de stam wordt aangeduid met een horizontaal streepje (—) of een zigzagstreepje (〰), onder de letter geplaatst.

Bij het benoemen van prenten is het aangewezen om die op voorhand met de leerling te bespreken, om minder gekende woorden te verduidelijken.

De ster betekent dat de oefeningen van een hoger leesniveau zijn (meerlettergrepige woorden).

De volgorde van aanbieden kan naar eigen goeddunken worden aangepast. De confrontatie tussen beide verwarbare grafemen / fonemen lijkt ons wel noodzakelijk voor een duidelijk onderscheid. De klanken / letters worden dan ook altijd per twee in de remediëring (f / v - t / d - p / b - s / z) aangeboden.

Voor de volgorde van die 'koppels' hebben we ons laten leiden door de resultaten van het frequentie-onderzoek (cf. verantwoording).

Het is niet noodzakelijk om alle aangeboden 'koppels' te behandelen. Een totaalaanpak kan wel verduidelijken.

De leeslesjes bieden stof om het getrainde aan de praktijk te toetsen. Andere teksten zijn daarvoor echter even goed geschikt.

De 'steunzinnetjes' en 'steunwoordjes' zijn van bij het begin heel belangrijk.

Bv.: fiets → **f** bromt niet.

K. De Prins
Remedial teacher

Verantwoording

Veel leerlingen maken lees- en schrijffouten door een onvoldoende (bewust) aanvoelen van het onderscheid tussen stemhebbende en stemloze medeklinkers.

Een steekproef, afgenomen bij een 150-tal leerlingen in de eindfase van het eerste leerjaar, bevestigt dat.

f / v - verwarring	bij lezen:	20 %
	bij schrijven:	22 %
t / d - verwarring	bij lezen:	20 %
	bij schrijven:	15 %
p / b - verwarring	bij lezen:	22 %
	bij schrijven:	11 %
s / z - verwarring	bij lezen:	12 %
	bij schrijven:	15 %

Noot

Wanneer een leerling twee (of meer) duidelijke verwarringen maakte, werd dat als zwak presterend beschouwd.

Aangezien heel wat woorden in onze taalschat zowel met stemloze als met stemhebbende medeklinker een betekenis hebben (bv. dak / tak), kan dat toch tot heel wat leesproblemen leiden. Dat betekent dan ook dat in een gewone klas tussen de tien en twintig procent van de leerlingen hulp kan gebruiken. Het leren begrijpen van geschreven taal is het hoofddoel bij ons lees- en schrijfonderricht.

In zinsverband worden de moeilijkheden nog meer op de spits gedreven, wanneer een stemhebbende medeklinker (z) juist na een 'ploffer' (t, p ...) toch stemloos klinkt. Bv.: het zand (hət sant).

We willen ons in dit boekje echter vooral beperken tot het klaar aanvoelen van het onderscheid tussen stemloze en stemhebbende medeklinkers in afzonderlijke woorden.

Het is van groot belang om dat zo veelzijdig mogelijk te benaderen (multisensorieel: voel, zeg, schrijf). Zo wordt ingespeeld op de individuele sterktes van de leerlingen.

Veel succes!

DIAGNOSTISCHE TOETS

STEMHEBBENDE / STEMLOZE MEDEKLINKERS

1 Lees de woorden.

fier
vries

vier
vel

fel
fee

fiets
voor

vee
faal

10

toen
draag

das
tas

tom
dak

traag
dom

doen
tak

10

peer
bom

post
pier

boek
bier

beer
poen

paal
baal

10

sip
zien

sus
snuif

zip
sien

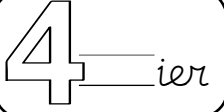
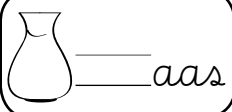

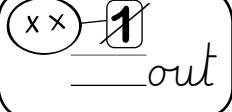
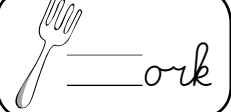
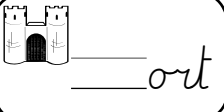
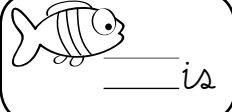
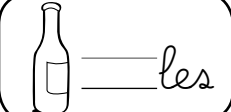

snaar
zuid

zwaan
zus

10

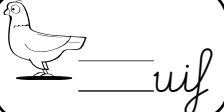
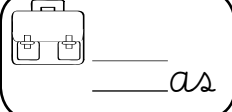

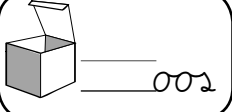

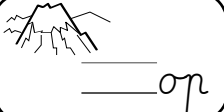
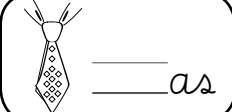
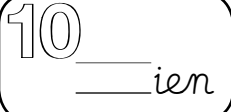
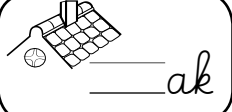
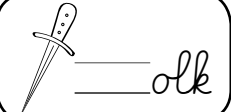
2 Vul de juiste letter in.

f of v

 _____ier	 _____aas	 _____iets	 _____out	 _____ork
 _____ort	 _____is	 _____les	 _____lag	 _____luit

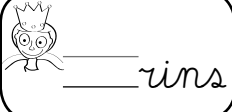

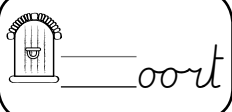

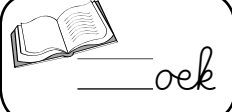
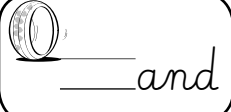
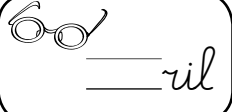
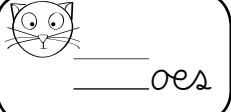
10

t of d

 _____uif	 _____as	 _____rein	 _____oos	 ik _____ik
 _____op	 _____as	 _____ien	 _____ak	 _____olk

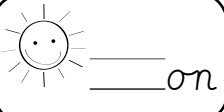
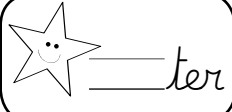
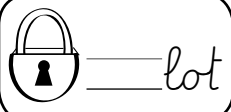
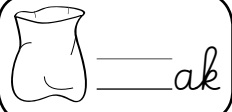

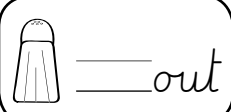

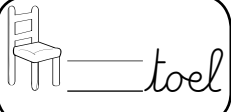
10

p of b

 _____eer	 _____rins	 _____loem	 _____oort	 _____ank
 _____luim	 _____oek	 _____and	 _____ril	 _____oes

10

s of z

 _____on	 _____ter	 _____lot	 _____ak	 _____waan
 _____lee	 _____aag	 _____out	 _____puit	 _____toel

10

3 Lees de zinnen.

de vrouw viel flauw.
fik fietst voor vera.
vier frisse stukken fruit

10

dans op de top van je teen.
doe de deur dicht, dirk.
de tram reed traag door.

10

paul plukt een bloem.
bert brak een been.
plak die prent maar in je plakboek.

10

de zoon van sam heet stijn.
zie je die zwaan daar staan?
strooi wat zout in de soep, zegt ma.

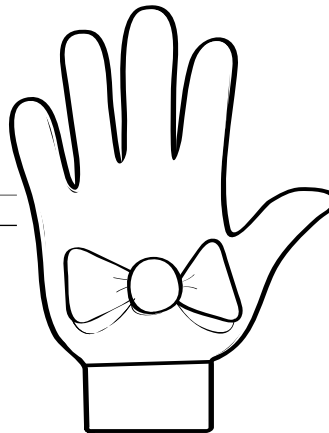
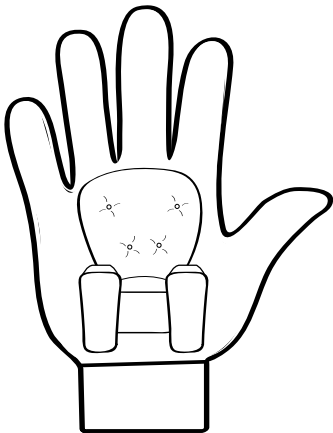
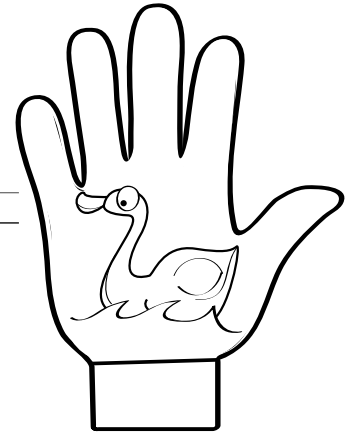
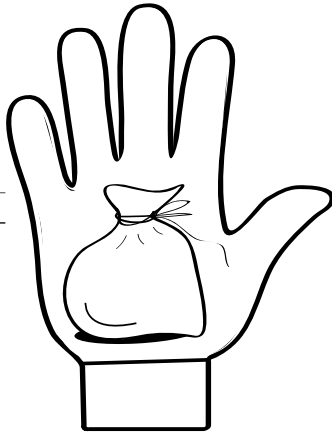
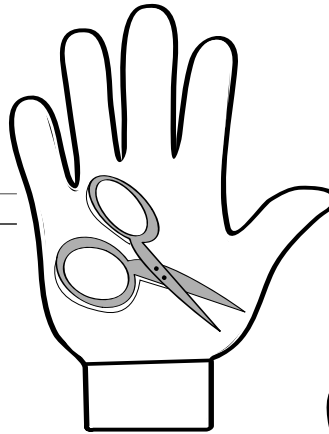
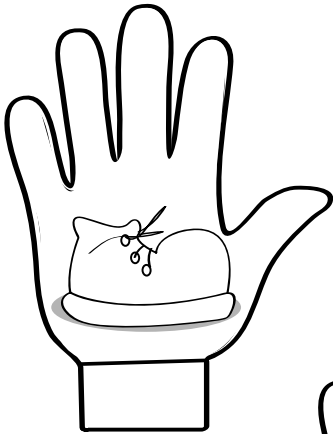
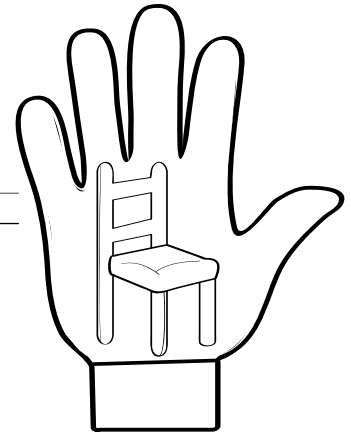
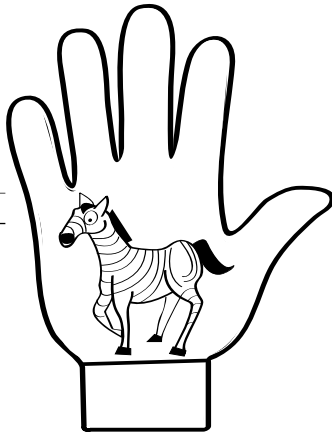
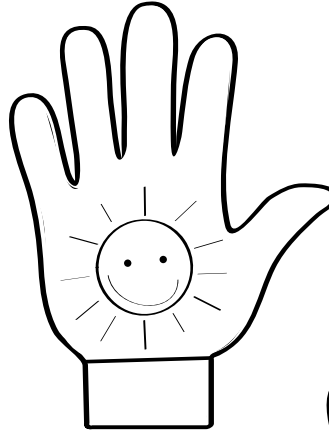
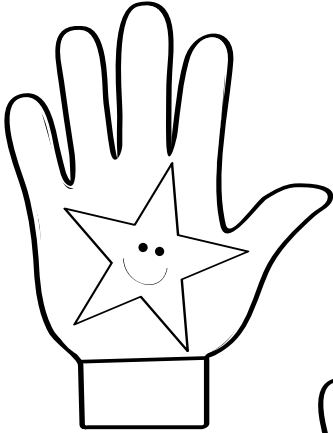
10

Remediëren van de stemloze / stemhebbende medeklinker

- Zeg het woord bij de prent.
- Voel aan je hals bij de eerste klank.
- Zet een 'brom'streep (〰) of een platte streep (—) in de hand.
- Schrijf het woord met z of z.

● Lees alle woorden nog eens.